7 అపార్థం

'వద్దురా బాబూ!' అంటున్నకొద్దీ నన్ను అరవ సినిమాకు లాక్కెళ్ళాడు గిరి. చాలా ఏళ్ళుగా అరవదేశంలో ఉంటున్నా నాకు అరవభాష రాదు; అరవ సినిమాలు అర్థం కావు.

'ఈ సినిమా తీసినవాడు మన తెలుగువాడే. త్వరలోనే అరవ ప్రొడ్యూసరు - డైరెక్టరుగా పైకివచ్చాడు. ఇతను ఇంతకుముందు తీసిన పిక్చరొకటి బెంగుళూరులో చూశాను. భలే బాగుంది. మరీ వీరాంధ్రత్వం పోకు, ఎక్కడన్నా డయిలాగర్థం కాకపోతే నేను చెబుతాలే!' అని నా అభ్యంతరాల నన్నింటినీ తోసేపి న న్నా అరవ సినిమాకు తీసికెళ్ళాడు గిరి.

నేను సినిమా చూడటానికి బయలుదేరినాకకూడా గిరి, మేం చూడబోయే పిక్చరు గురించి కాన్వాసింగు మానలేదు. ఈ పిక్చరు మూడు నెలల్లో పూర్తి అయింది, నీకు తెలుసా? ఇరవై ఎనిమిది కాల్ షీట్లు, నేనేమనుకున్నానో! అన్నట్టు ఇందులో కథానాయిక పాత్ర ధరిస్తున్నది తెలుగుతార, నీకింకా తెలీదేమో!

గిరి నాకు కేవలం స్నేహితుడేకాదు, బంధువు కూడానూ. దూరపు బంధువుకూడా కాదు. 'ఒంటే లిడిచిన' తమ్ముడు. (పాత కాలపు జోక్లెండి.) అదీగాక వాడు నాలుగేళ్ల అనంతరం కనబడ్డాడు. అందుకని, వాడికి తృప్తిగా ఉంటుందిగదా అని, వాడు చెప్పేదానికి సమయోచితంగా, 'ఓహో', 'అట్టాగా?', 'చెప్పవేం మరీ?' అంటూ ప్రోత్సాహం ఇచ్చాను.

పిక్చరు చాలా ప్రజాదరణ పొందుతున్నట్టు హాలు దగ్గిరి పెద్దపెద్ద క్యూలు చెప్పక చెప్పాయి. (ఇది పాత నుడికారమే.)

రిస్కు తీసుకోవటం ఇష్టంలేక గిరి, కాస్త పైక్లాసు టిక్కెట్టు కొనేశాడు.

లోపలికి వెళ్లి కూర్చున్నాం. పిక్చరు ఆరంభమయింది. గిరి చేసిన కాన్వాసింగుకన్న పిక్చరే నన్ను హెచ్చుగా నమ్మించింది. డయిలాగులు 'ఎన్నా', 'అమ', 'సౌఖ్య' లాంటి ఏడెనిమిది మాటలు మించి నాకు అర్థం కాకపోయినా కథ స్థూలంగా బోధపడుతూనే ఉన్నది. మొత్తానికి నేను పిక్చరులో లీనం కాగలిగాను. గిరి కూడా లీనమయే ఉండా లనుకున్నాను. వాడు నాకు డయిలాగులు తర్జుమా చేసి చెప్పలేదు. నాకు చెప్పించుకోవాలని తట్టనుకూడా లేదు. నిజం చెప్పాలంటే నేను వాడి సంగతి పూర్తిగా మరిచే పోయాను.

వాడే నాకు తనను తాను జ్ఞాపకం చేసుకున్నాడు. నన్ను చెయ్యిపట్టి గుంజుతూ నాకిష్టంలేనిపని ఏదో చెయ్యమంటున్నాడు.

'ఏమిటీ?' అన్నాను పరధ్యానంగా.

'పోదాం పద!' అన్నాడు వాడు పళ్ళు బిగబట్టి.

'ఎక్కడికి?' అన్నాను అయోమయంగా. తెరమీద తెలుగు తార అందంగా ఏడుస్తున్నది. నా కళ్ళు తెరమీదినుంచి పక్కనున్న గిరిమీదికి తిరగ నిరాకరిస్తున్నాయి.

'ఈ సినిమా భరించలేను. నువురాకపోతే నేను పోతాను!' అన్నాడు గిరి. ఈసారి వాడిగొంతులో ఏడుపు ధ్వనించింది.

చుట్టుపక్కలవాళ్ళు మా కేసి చూస్తున్నట్టు నా దివ్యదృష్టికి తెలుస్తున్నది. ఒకచెంప గిరిమీద మండిపోతున్నది. వెధవ! ఏడుపు ఘట్టాలు చూడలేనివాడు సినిమా కెందుకు రావాలీ? ఏడుపులూ పెడ బొబ్బలూ లేకపోతే సినిమా ఎలా అవుతుందీ? ఇంకా నయం కదా? ఈ సినిమాలో ఏడుపులుతప్ప పెడబొబ్బలు లేవు. పిక్చరో శివాజీ గణేశన్ ఉంటే గిరిగాడి ధణు తెగిరిపోయి ఉండును.

గత్యంతరం లేదు. సీటులోంచి లేచి గిరివెంట బయటికి బయలుదేరాను. ఆఖరుసారి హీరోయిన్‌కు గుడ్‌బై చెబుదామని స్క్రీనుకేసి తిరిగితే, అక్కడ హీరోయిన్ లేదు. ఇంకెవరెవరో ఉన్నారు.

హాలునుంచి బయటికి వచ్చేదాకా గిరిమీద నాకు కోపంగానే ఉందిగాని, బయటికి వచ్చాక వాడి మొహం చూస్తే నాకు భయం వేసింది. వాడు ఏ నాజీ కాన్సెంట్రేషన్ కాంపు నుంచో బయటపడిన యూదుజాతి వాడిలాగా అయిపోయాడు.

వెంటనే నేను సినిమామాటే మరిచిపోయి వాణ్ణిగురించి ఆరా తీశాను. 'ఏమయింది? సినిమా బాగాలేదా? బాగానే ఉన్న ఉందే! ఎందుకంత గండగత్తెరగా బయటికొచ్చేశాం?'

'అంతా సావకాశంగా చెబుతాను. నన్ను కాస్త తేరుకోనీ.... బీచికి పోదాం పద! ఊరుమధ్య నాకు ఉక్కిరిబిక్కిరిగా ఉంది!' అన్నాడు గిరి.

నే నప్పుడే అనుకున్నాను. ఏదో కథవుందని. ఆమాట నిజమే. అది వాడికథే కూడాను. బీచిలో నా కంతా చెప్పేశాడు. కాని వాడు చెప్పినట్టుగానే చెబితే అది రెండుగంటల పైన పట్టుతుంది. (అదీగాక వాడు నా కా కథను ఎట్లాచెప్పాడో అక్షరాలు నాకు జ్ఞాపకం కూడా లేదు.) అందుచేత నేను వాడే చెబుతున్నట్టు మిమ్మల్ని నమ్మిస్తూ ,నా సొంత మాటలలోనే ఆకథ చెబుతాను.

గిరి ఇటా చెప్పాడు :

సినిమాకథలు జీవితంలా ఉండవని అందరూ ఆక్షేపిస్తారు. ఈ ఒక్కసారికి జీవితం సినిమాలలాగా ఉండనందుకు నేను చాలా బాధపడుతున్నాను. మనం చూసిన ఈ సినిమా - అదేలే సగం చూసినది - నా జీవితం మీద పేరడీ మోస్తరుగా ఉంది....తొందర పడకు, మెల్లగా అంతా చెబుతాను.

నువ్వు రత్నాన్ని ఎరుగుదువా? ఎరగవు. కాలేజీలో ఇద్ద రమూ నాలుగేళ్లు కలిసి చదివాం. అటువంటి స్నేహితు డందరికీ దొరకడు. పెట్టిపుట్టాలి. ఎంత విశాలహృదయం అతనిది! శాపంచేత మానవజన్మ ఎత్తిన దేవత అన్న ట్టుండేవాడు.

ఋణం, ఋణపడి వుంటడం అనేమాటలను నాలుక చివర నించి ఉచ్చరిస్తాం. నేను నీకు డబ్బు బాకీ వుంటే, ఎన్ని సంవత్సరాల తరవాత నా బాకీ వడ్డీతోసహా ఎంత అయేదీ లెక్కలు కట్టేటందు

కున్నది. నువు నాలో వుండే కుళ్ళంతా కడిగి, నాలో మానవత్వం పెంపొందిస్తే ఆ బాకీ ఎంతో ఎవడు చెబుతాడు? నేను రత్నం దగ్గిర వందలకొద్దీ విషయాలు నేర్చుకున్నాను. నేనాతనికి ఉత్త స్నేహితుణ్ణి కాను—చిత్తశుద్ధిగా చెబుతున్నాను—శిష్యుణ్ణి, భక్తుణ్ణి అతనిలో లోపాలు ఎన్నినందుకు నాకెవరన్నా డబ్బిస్తామంటే నేను వాళ్ళనుంచి ఎర్రని ఏగానీ సంపాదించలేను. అతను చచ్చిపోయాడని తెగపొగడుతున్నాననుకోకు.

అవును, అతను పోయాడు, రెండేళ్ళయింది. ఆ విషయానికి తరవాత వస్తాను.

కాలేజీ చదువు ముగిసిన కొద్దిరోజులకే అతనికి పెళ్ళయింది. పెళ్లికి నన్నాహ్వానించాడు. అతని పెళ్ళికి నేను టైఫాయిడ్‌జ్వరంతో తీసుకుంటున్నాను. ఆ తరవాత నేను సిమ్సన్ కంపెనీలో చేరి పట్నం వచ్చేశాను, రత్నం టీచరు ట్రెయినింగుకు వెళ్లాడు.

మా ఇద్దరికీ మధ్య ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరుగుతూనే వచ్చాయి. అతను తరుచు భార్యగురించి చాలా మంచిగా ఒకటి రెండు వాక్యాలు రాస్తుండేవాడు. ఆవిడపేరు రుక్మిణి. తన భార్య అంటే తనకు వల్లమాలిన ఆపేక్ష ఉన్నట్టు రత్నం చెప్పకపోయినా, అతనికి తన జీవితంలో భార్య ఒక ముఖ్య విషయం అయినట్టు నాకు తెలిసిపోయింది. రత్నం వంటివాడు ఎంతో ప్రేమించకపోతే తన భార్యగురించి అంత శ్రద్ధ కనబరచడు .... రుక్మిణి గురించి నాకు చాలా మంచి అభిప్రాయం ఏర్పడింది.

ప్రేమికులను లోకం ప్రేమిస్తుందనేమాట అబద్ధంకాదు. మనని ప్రేమించినవాళ్ళను కూడా మనం కొంతకాలమే ప్రేమించ గలం. కాని లైలాలను లోకం శతాబ్దాలతరబడి ప్రేమిస్తుంది. నాకు రుక్మిణిపట్ల క్రమంగా అటువంటిప్రేమ కలిగింది. అందులో స్వార్థం ఏమీలేదు. అసూయ అంతకన్నా లేదు.

రత్నానికి సరిఅయిన ఉద్యోగం దొరకలేదు. రెండు మూడు చోట్ల పనిచేసి, ఎందుకో మానేశాడు. అధికార దౌష్ట్యం అంత

కంతకూ దేశంలో పెచ్చరిల్లి పోతున్నదని అతను ఒక ఉత్తరంలో రాశాడు.

అతను డబ్బుకు ఇబ్బంది పడుతున్నట్టు తోచి ఒకసారి రెండు వందలు పంపాను. ఒంటరిగాణ్ణి. జీతం బాగానే వస్తున్నది. అతను డబ్బుకు చిక్కుపడుతుంటే నేను బాంకు ఎకౌంటు ఎట్లా పెంచుకోను?

'డబ్బు పంపావు. బాకీ ఎట్లా తీరుస్తా ననుకున్నావు?' అని అతను రాశాడు. నేను బ్రహ్మాండమైన ఉత్తరం రాశాను. నేను జన్మరాహిత్యం కోరుకోవటం లేదనీ, నా కిష్టమైన వాళ్ళకోసం కోటి జన్మ లెత్తటానికైనా నా కభ్యంతరం లేదనీ. అందరినీ విడిచిపుచ్చి పరమాత్మలో ఐక్యం కావటంకన్న పచ్చి స్వార్థం ఉండదనీ, నా బాకీ ఈ జన్మలో తీరకపోతే వచ్చేజన్మలో తీరటానికి నా అభ్యంతరం ఏమీలేదనీ, వచ్చే జన్మ సంబంధం గ్యారంటీ చేసుకోవటానికి అతని కింకా అప్పుపెడతాననీ ఏమేమిటో రాశాను. అదొక విధమైన ప్రేమ లేఖ అనుకో. నా జన్మలో మొదటిసారీ, చివరిసారీ రాసిన ప్రేమ లేఖ. ప్రపంచంలో ఏ ఆడదానికీ అటువంటి ఉత్తరం రాసి ఉండను. అది పోనీ.

నా మాదిరి అప్పులవాణ్ణి భరించటం కన్నా తనకు ఆనందం మరి ఉండదని అతను జవాబిచ్చాడు.

తరవాత నాలుగైదు నెలలకు రత్నం తనకు జబ్బుగా ఉన్నట్టు ఉత్తరం రాశాడు. జబ్బేమిటో రాయలేదు. నేను మళ్ళీ అతనికి డబ్బు పంపుతూ, శ్రద్ధగా వైద్యం చేయించుకోమన్నాను.

డబ్బు అందినట్టు రాస్తూ అతను, 'నా జబ్బు నయమవుతుం దని తోచదు. వారాలు కాకపోతే, నెలలలో ఉంది నా చావు. శలవు దొరికితే ఒకసారి రా,' అని రాశాడు.

నేను వెంటనే శలవు సంపాదించి, ఒంగోల్లో రత్నాన్ని చూడబోయాను. అతను చాలా బీద స్థితిలో ఉన్నాడు. నాకు పూరిపాకలూ, మట్టి నేలలూ, కుక్కిమంచాలూ అంటే భయంలేదు, పూరిపాకల్లోకూడా బోలెడంత మనశ్శాంతి లభిస్తుంది. ఒక్కోసారి మిద్దెల్లోనూ, మేడల్లోనూ లభించని మనశ్శాంతి ఆ పూరియిళ్ళలో

లభిస్తుంది. కాని రత్నం ఉంటున్న ఇంటినీ ఆ ఇంట్లో రత్నాన్నీ చూడగానే నాకు భయం వేసింది. అంత అనారోగ్య స్థితిలో ఉన్న వాడు అటువంటి వాతావరణంలో ఉండరాదు.

రత్నాన్ని చూసి నేను గుర్తించలేక పోయినానంటే నమ్ము. నేను ప్రేమించి, అభిమానించే రత్నం ఇతను కాదనిపించింది. అది రోగిపట్ల ఆరోగ్య వంతుడికి కలిగే విముఖత్వం. దాన్ని నేను త్వరలోనే జయించాను.

'ఎట్లా ఉన్నావు రత్నం?' అన్నాను చూస్తూనే.

'ఇదుగో, ఇట్లా ఉన్నాను.'

'ఏమిటి జబ్బు?'

'కిడ్నీల వ్యాధి అన్నాడు డాక్టరు.'

'ముందు నువు ఈ ఇల్లుమారు,' అన్నాను. చుట్టూ కలయ చూసి చీదరించుకుంటూ.

రత్నం బలహీనంగా నవ్వి, 'చావటాని కిది తగినచోటు కాదం టావా?' అన్నాడు.

'జబ్బుమనిషి బతకటాని కీ చోటు మంచిదికాదు' అన్నాను. నే నప్పటికప్పుడే ఊరిమీద పడి ఒక డాబాయిల్లు అద్దెకు తీసుకొని, తిరిగొచ్చి రత్నాన్ని అక్కడికి మార్చే ప్రయత్నంచేశాను.

దేవుడిపాత్ర ధరించటంలో ఎంత ఆనందం ఉందిరా ఒరే! రత్నాన్ని ఆదుకోవటంలో నేను స్నేహధర్మం మాత్రమే పాటిస్తున్నా నని నా కనిపించలేదు. ఏదో అనిర్వచనీయానందం! సృష్టిలో ఉండే వంకలన్నిటినీ సరిచేస్తున్నంత తృప్తి! వాడెవడో చచ్చిపోయిన తన భార్యకు తన ఆయుర్దాయంలో సగమిచ్చి బతికించుకుంటాడు చూడూ. వాడుకూడా ఇంత ఆనందం పొంది ఉండడు. నేను రత్నానికి ఆయుర్దాయమేకాక, కొత్త జీవితం ఇస్తున్నంతగా గర్వ పడ్డాను. నా ఆనందానికి ఆధారభూతం నా జేబులో ఉండే నూరు రూపాయ నోట్లే నన్నది నా కా సమయంలో తట్టలేదు.

రత్నం మొదట్లో బలహీనంగా అభ్యంతరం చెప్పాడు గాని, తరవాత నేను ఏం చేసినా, సరే నన్నాడు.

రత్నాన్ని ఇల్లు మార్చేటప్పుడు రుక్మిణిని పరీక్షగా చూశాను. మనిషి ప్రత్యేకించి గొప్ప బ్యూటీ అని చెప్పలేనుగాని, చూడగానే స్నేహ భావం కలిగే మనిషే. నేను తమను ఆదుకుంటున్నానన్న సంతోషం రత్నం మొహంలో నాకంతగా కనిపించలేదుగాని, రుక్మిణి మొహంలో స్పష్టంగా కనిపించింది.

'మీరు దేవుడల్లే వచ్చారు.' అని రెండు సార్లయినా ఆమె అన్నది.

అలాదీన్ లాంతరులాగా నేను చెంబులూ, తప్పాలాలూ, కూరలూ, బుట్టలూ అన్నీ తెచ్చి పడేశాను. డాక్టరును పిలుచుకొచ్చి 'డాక్టర్, మీరు డబ్బుకు వెనకాడవద్దు. ఎంత ఖర్చయినా సరే, రత్నానికి నయం చెయ్యండి' అన్నాను.

డాక్టరు నాకేసి కొంచెం రోతగా చూసి, 'కొన్ని రోగాలకు డబ్బంటే ఖాతరుండదు సార్,' అన్నాడు ఇంగ్లీషులో.

డాక్టరామాట అనటంతో నాలో అంతదాకా ఉన్న ఆత్మ విశ్వాసం దెబ్బతిన్నది. అప్పటిదాకా రత్నాన్ని నేను బతికించుకో గలననే ధైర్యం నాకు పూర్తిగా ఉన్నది. కాని ఇప్పుడు రత్నం బతకడేమోనన్న సందేహం నన్ను బాధించసాగింది. అతని వంటి వాడు నిరర్థకంగా పోవలిసిందే? ఎంత దారుణం!

అతన్ని బతికించుకోగలనన్న ధైర్యం నాలో పూర్తిగా ఉన్నప్పుడే, అంటే అతన్ని చూసిన అయిదు నిమిషాల్లోనే, 'నువు పోవటం ఎంత నష్టమో ఆలోచించు' అన్నాను.

రత్నం ఆశ్చర్యంగా, 'ఎవరికి?' అన్నాడు. తరవాత అతను 'అదృష్టవశాన నేను లంపటం పెంచుకోలేదు. నా చావు ఎవరికీ సమస్యకాదు- రుక్మిణికి తప్ప. రుక్మిణికిది నిజంగా సమస్యే. పుట్టింటి వాళ్ళు కూడా ఎవరూలేరు. ఒక్క పినతండ్రి ఉన్నాడు. అదో రకం మనిషి. బతికుండి నా జీవితాన్నే ప్లాను ప్రకారం నడపలేకపోయాను. నా అనంతరం రుక్మిణి జీవితానికి ప్లాను వెయ్యటం నా తరమా?' అన్నాడు.

అతను బతకడేమోనన్న అనుమానం సీరియస్‌గా నా మనసులో ప్రవేశించగానే నాకు రుక్మిణి గురించి ఆలోచన వచ్చింది. రత్నాన్ని బతికించుకోలేకపోతే, రుక్మిణి సమస్యను పరిష్కరించటానికైనా సమర్థుణ్ణి కాలేకపోతానా?

నా కనీస స్నేహధర్మం రుక్మిణిని పెళ్ళాడటం అనిపించింది. మొగుడు పోయాక పిల్లలు కూడా లేని దానికి భవిష్యత్తు ఏమున్నది? జీవితం సహారా ఎడారే - ఒయాసిస్సులు మినహా. ఆడదానికి పెళ్ళితో పరిష్కారం కాని సమస్య అంటూ ఉండదు. నే నామె ప్రేమను సంపాదించాలని ఆశించలేదు. ఆమె రత్నాన్ని ప్రేమించి ఉండాలి. కనీసం అతని స్మృతిని ఇద్దరమూ పంచుకోగలం. అంతకంటె మా మధ్య దృఢమైన బంధం ఏంకావాలి? రత్నాన్ని తన మనసులోనైనా నాలుగు కాలాలపాటు సజీవంగా ఉంచుకోదలిస్తే రుక్మిణికి నా కన్న మంచి స్నేహితుడెవరు దొరుకుతారు?

రుక్మిణి కోసమే నేనింత కాలమూ పెళ్ళిని తప్పించుకు తిరిగానేమోనని కూడా నా కనిపించింది. ఒక చిన్న మూఢ విశ్వాస మనుకో.

రత్నం బతికి ఉండగానే అతని భార్యతో కాపరం చేసే పథకం వేస్తున్నందుకు సిగ్గుకూడా వేసింది. కాని నే నా పథకం వెయ్యటంలో సుఖాపేక్ష ఏమీ లేదు. ప్రయాణం చెయ్యగలను.

ఏమైనా నేను చేసిన ఆలోచనలు దూర భవిష్యత్తుకు సంబంధించినవికావు. ఇల్లు మారిన రాత్రి పది గంటలకే రత్నం కండిషన్ సీరియస్‌గా పరిణమించింది. ఇల్లు మారినాక అతన్నీ, రుక్మిణినీ చూడవచ్చిన ఇద్దరు ముగ్గురిలో ఒక వయసు మళ్ళి నావిడ 'చూస్తూ చూస్తూ నవమి ఘడియల్లో ఇల్లు మార్చారేం తల్లీ? రేపటి దాకా ఆగితే దశమి వచ్చేదిగా?' అన్నది. అప్పట్లో నే నా మాట లక్ష్యపెట్టలేదు గాని రత్నానికి సీరియస్ కాగానే ఆ మాట జ్ఞాపకం వచ్చి, మనసు కలుక్కుమన్నది. మనం అచ్చగా మన మూఢ విశ్వాసాలతోనే బాధపడతా మనుకోవటం పొరపాటు. సమాజానికుండేవి మనని బాధించకుండా ఉండవు.

డాక్టరు వచ్చాడు. ఏమీ మాటాడలేదు. ఏదో ఇంజెక్షను ఇచ్చాడు-ఔషధ దేవతల సంతృప్తి కోసం. తెల్లవారు జామున నాలుగు గంటల వేళ రత్నం ప్రాణాలు వదిలేదాకా తానుకూడా, పాపం, మా వెంట మేలుకొని ఉన్నాడు.

రత్నం పోయాక రుక్మిణి శవం మీద పడి బావురుమని ఏడవక, ఒక మూల చేరి కుళ్ళి కుళ్ళి ఏడిచింది. నేను చాలా బాధ పడ్డాను.

రుక్మిణి పినతండ్రికి టెలిగ్రాం ఇచ్చాను. మర్నాడు మధ్యాహ్నం శవదహనం అయాక ఆయన వచ్చాడు. ఆయన యాభై ఏళ్ళవాడు. చాలా మంచివాడుగా కనబడ్డాడు.

'మేం మూడు తరాలుగా దరిద్రులం. రుక్మిణి దరిద్రుల మధ్య పుట్టి మళ్ళీ దరిద్రుణ్ణే పెళ్లాడింది. దాని జాతకం! జాతక రీత్యా దాని జీవితం అలా వెళ్ళిపోవాలసిందే' అన్నాడాయన.

ఆ చివరి ముక్కలో నాకు నమ్మకం లేదు. అయినా నే నేమీ మాట్లాడలేదు. కాని ఇక జరగవలిసిందేమిటని ఆయనను అడిగాను.

'అదే ఆలోచిస్తున్నాను. కర్మ ఇక్కడ చెయ్యటమా మా వూళో చెయ్యటమా అని ఆలోచిస్తున్నాను' అన్నాడాయన.

నేను షాక్ తిన్నాను. రత్నానికి కర్మచేస్తారా? అతనికి అటువంటి వాటిలో ఏమీ నమ్మకం లేదు. అతనికి జంధ్యం లేదు. అత నెన్నడూ తద్దినాలు పెట్టలేదు. ఆ మాటే ఆయనతో అనేశాను.

'నాయనా, ఈ కర్మకాండంతా బతికున్న వాళ్ళదిగాని చచ్చి పోయిన వాళ్ళదికాదు. రత్నానికి జంధ్యప్పోగు లేకపోతే ఏమయిందిః నాకున్నదిగదా. నేను శ్రాద్ధాలు పెడుతూనే ఉన్నానుగదా? రత్నం కోసం నా విధి నేను మార్చుకునేనా? నువ్వేచెప్పు!' అన్నాడాయన.

ఆయన వాదం సరయినదే కావచ్చు గాని, రత్నానికి ఉత్తర క్రియలు జరపడంలో ఏదో అపహాస్యం ఉన్నదన్న భావం నన్ను బాధించింది.

'అయితే కర్మ ఇక్కడే చేస్తారా? చేసే టట్టయితే నేనుకూడా అన్నాళూ ఉంటాను' అన్నాను.

ఒక్క నెల రోజులు పోనిచ్చి రుక్మిణికి ఒక ఉత్తరం రాశాను. ఆ ఉత్తరంలో రెండే రెండు ముక్కలు రాశాను—నేను రత్నానికి సహాయం చెయ్యటంలో తెలియక ఏవైనా పొరపాట్లు చేసిఉంటే క్షమించమనీ, నా వల్ల ఎలాంటి సహాయం కావాలిసిఉన్నా నిస్సంకోచంగా నాకు రాయమనీనూ. నవమి ఘడియల్లో—రుక్మిణి అన్నట్టు, విషపు ఘడియల్లో—ఇల్లు మార్చానన్నది నా మనసులో ఇంకా మెలుగుతూనే ఉంది.

ఈ ఉత్తరం రాయటానికే నాకు చెయ్యి వణికింది. ముచ్చెమటలు పోశాయి. నన్ను కంపింప జేసినది రాసిన మాటలుకాదు, రాయనివి.

ఉత్తరానికి జవాబులేదు. 'చిన్నాన్న' ఇచ్చిన అడ్రసు సరిగానే ఉన్నట్టు కనబడింది. ఉత్తరం అందకపోవటానికి కారణం కనబడలేదు. నాకు చాలా కష్టం వేసింది. నేను చేసినదానికి లాంఛన ప్రాయంగానైనా రుక్మిణి కృతజ్ఞత తెలుపుతూ ఉత్తరం రాసి ఉండవచ్చు. కనీసం 'చిన్నాన్న' చేత రాయించి ఉండవచ్చు. నా అడ్రసు ఆవిడకి తెలుసు. రత్నం రాసిన ఆఖరు ఉత్తరంమీద ఎడ్రసు రాసినది రుక్మిణే. అదేమీ లేకపోగా నేను రాసిన ఉత్తరానికైనా సమాధానం లేదు. నేనామెకు అంత ద్రోహం ఏం చేశానో అర్థం కాలేదు.

చెయ్యదలచిన పనికి విఘ్నాలు కలుగుతుంటే ఆరాటం జాస్తి కావటం సహజమేగదా. రుక్మిణిని పెళ్ళిచేసుకోవాలన్న అభిప్రాయంలో నా కున్న కాస్త ఆనందమూ ఇంకిపోతున్నా, చేసుకోవాలన్న ఆరాటం జాస్తీ అయింది. రోజులు గడిచేకొద్దీ అది మింగవలసిన చేదు మాత్రగా అయింది. అసలు విషయం ఆమెకు రాద్దామన్న ప్రేరణ ఎన్నివందలసార్లు కలిగిందో! ఎన్నివందలసార్లు 'ఎందుకొచ్చినపీడ ? ఆ రుక్మిణి ఏమైతే నాకేం ?' అనుకుని, మళ్ళీ పశ్చాత్తాప పడ్డానో చెప్పలేను. నా మనసును ఇలా ఉగ్రూత లూగించిన శక్తులకు ఒక స్వరూపంలేదనిపించింది.

ఇట్లాగే ఒక సంవత్సరం గడిచింది. ఆఖరుకు తెగబడి, నాలో నేను హోరాహోరి పోట్లాడి, నాలోవున్న ధైర్యాన్నంతా

కూడగట్టుకొని, ఒక దుర్ముహూర్తంలో రుక్మిణి ఉండే ఊరికి టిక్కెట్టు కొని బయలుదేరాను. భయంకరంగా పేలే ఫిరంగులకు ఎదురువెళ్ళే సైనికుడికి కూడా అంత ధైర్యం అవసర ముండదేమో ననిపిస్తుంది.

'చిన్నాన్న'గారి ఇల్లు తేలికగానే దొరికింది. నేను వెళ్లేసరికి రుక్మిణి ముందు ఆవరణలో దూడను కట్టేస్తున్నది.

నన్నామె వెంటనే గుర్తుపట్టక, కొంచెం సేపయాక, 'ఓహో, మీరా?' అన్నది.

'నేను రాసిన ఉత్తరం అందలేదా?' అన్నాను. నా సంభాషణ అంతా ఇదేవిధంగా, చేతగానివాడు రాసిన నాటకంలో మోస్తరుగా సాగిందనుకో.

'ఏం ఉత్తరం?....ఓహో, కిందటేడు రాసిందా?'

అందిందన్న మాట!

'జవాబు రాకపోతే అందలేదేమో అనుకున్నాను,' అన్నాను.

'జవాబా? అందులో జవాబు కేముందీ? నన్నేమన్నా అడిగారా?'

'లేదు....ఏమో!....ఏం రాశానో నాకు గ్యాపకం లేదు.'

ఆ క్షణాన నిజంగానే నాకు జ్ఞాపకంలేదు.

దయలాగు మొండిపడింది. నేను వచ్చిన పని ఎట్లాచెప్పేది? ఆమె, ఆమెపక్కన దూడా! చుట్టూ పేడ వాసనా!

ఒక నిమిషమో, అరనిమిషమో గడిచింది. కాని ఆ సమయంలో ప్రతి సెకండూ ఒక యుగంలాగా ఉన్నది. స్టేజిమీద ఏమెచూరు నటుడు పోర్షను మరిచిపోయినాక ఉంటుంది చూడూ! అదే మోస్తరు.

'ఏం పనిమీద వచ్చారు?' అని రుక్మిణి అడిగింది. 'ఎందుకలా నుంచున్నావూ, వెళ్లిపోక?' అన్న మాటలు ఆమె గొంతులో స్పష్టంగా ధ్వనించాయి.

మంచి క్యూ దొరికింది. ఆత్రంగా, 'నీకోసమే వచ్చా' అన్నాను.

'నా కోసమా?' అన్నది ఆశ్చర్యంగా.

ఎట్లా చెప్పానో అడగకు. ఆ కంగారులో ఏమన్నదీ నాకే తెలీదు. నన్ను పెళ్ళి చేసుకోరాదా అని అర్థం వచ్చేట్టు అడిగా.

దాంతో ఆటంబాంబు పేలింది. రుక్మిణి మహాకాళి అయి పోయింది, నాకు వావీ వరసా లేదా అని అడిగింది. స్నేహితుడి పెళ్లాం చెల్లెలు కాదా అన్నది. ఇందుకేనా తనభర్త జబ్బుతో తీసుకుంటూ చావు బతుకుల్లో ఉండగా ఆదుకునే వాడల్లే వచ్చి, రూపాయలు విర జిమ్మింది అని అడిగింది. నా దుర్బుద్ధిగురించి తనకు మొదటినుంచీ అనుమానంగానే ఉన్నదన్నది. బతికున్నంత కాలమూ తన మొగుడికి పెద్ద స్నేహితుడల్లే నటించి ఇప్పుడతనికి ద్రోహం చెయ్యటానికి ఒడిగట్టావన్నది.

ఇంక చెప్పటానికేముంది? అర్జునుడు బాణాలతో చావగొట్టు తుంటే యుద్ధరంగంనుంచి పారిపోయే చిల్లర సైనికుడిలాగ వెన్నిచ్చి పారిపోయివచ్చాను. నీకు ఇతరులు దుర్మార్గం అంటగట్టి నప్పుడు, వారి అపోహలకు ఎంత బలహీనమైన ఆధారాలున్నా నీలో ఆ దుర్మార్గం ఉన్నంతగానూ బాధపడి తీరాలి. ఇంకా బాధపడుతూనే ఉన్నాను. చచ్చేదాకా బాధ పడతాను. ఒకవేళ మరిచిపోయినా, ఏ కథో, ఏ పిక్చరో దాన్ని జ్ఞాపకంచేసి బాధిస్తుంది....

గిరి తన కథ ముగించాడు.

నేను చాలాసేపు ఆలోచించాను—గాయపడినవాడి మనస్సును ఎట్లా సముదాయించాలా అని.

'చూడు గిరీ, తన భర్త ప్రేమను సంపాదించుకున్న ఏ ఆడదీ ఆ భర్తయొక్క ఆప్తమిత్రులను సహించలేదు. నువు మగవాడివి గనక నీ స్నేహితుణ్ణి అతని భార్యతో పంచుకుందామనుకున్నావు. ఆవిడ తన భర్తను పిల్లలతో పంచుకోవటానికి కూడా ఒప్పుకోక పోవచ్చు - పిల్లలు లేరనుకో' అన్నాను.

'ఎందుకు? ఎందుకు?' అని బాధగా అడిగాడు గిరి.

'ఎందుకంటే ఏమిటి చెప్పటం? నూటికి తొంభై తొమ్మిది. ముప్పాతికమంది ఆడవాళ్లు ప్రిమిటివ్‌గా ఉంటారు. దానికి నువేం చెయ్యగలవు? నేనేం చెయ్యగలను?' అన్నాను.

గిరి తలవంచుకుని ఆలోచిస్తూ ఏమీ మాట్లాడలేదు.